



nyhetsbrev för informationsspecialister

Nr 3 – 2007

InfoBrief är ett elektroniskt nyhetsbrev som i första hand vänder sig till medlemmar i *SFIS* (*Svensk Förening för Informationsspecialister*). *InfoBrief* är en fortsättning på "Online- och webbnyheter", *SFIS* tidigare nyhetsbrev med *Lars Klasén* som redaktör.

Tanken är att *InfoBrief* skall utkomma regelbundet, med ca tio nummer per år och innehålla nyheter inom informationsbranschen. I första hand kommer vi att behandla internationella nyheter men självfallet kommer även viktiga svenska händelser att återges. Fokus kommer att ligga på digital information: nya databaser, nya aktörer på området, viktiga trender i tiden. Vad händer med Google och andra sökmotorer? Vilka företag köper upp varandra och hur utvecklas de ekonomiskt? Library 2.0 och Open Access – kommer dessa trender att förändra världen?

Redaktör är *Jakob Harnesk*, biblioteks- och informationskonsult, Lund

Google växer och växer

Google köpte den 13 april 2007 internetannonsföretaget *DoubleClick* för 3,1 miljarder US dollar (ca 21,3 miljarder kronor). Köpesumman är ungefär dubbelt så stor som när *Google* köpte *YouTube* i slutet av 2006.

Det innebär att *Google* stärker sitt grepp om annonsmarknaden på nätet. Från ett intäktsperspektiv är ju *Google* framför allt ett annonsföretag och inte en sökmotor. Även *Microsoft* uppges ha varit intresserad av att förvärva *DoubleClick*, men fick ge sig till slut. *Microsoft* protesterar nu mot

köpet och hävdar att det ger *Google* en monopolställning på annonsmarknaden.

Samtidigt börjar kritiska röster höras om att *Google* håller på att bli för stort. I en stort uppslagen och kritisk artikel i *Business Weeks* varnas för att den "Googlezon" vi snart lever i kan bli ett hot, och att *Googles* positiva varumärke kan ändras om man börjar uppfattas som det stora monopolföretaget. Tidigare har ju både *IBM* och *Microsoft* hamnat i den situationen.

Andra problem för *Google*: i mars stämde TV-företaget *Viacom*, som bl.a. äger *MTV*, *Google* och dess dotterföretag *YouTube* på

1 miljard dollar för upphovsrättsintrång. Enligt Viacom finns det mer än 160 000 klipp från företagets olika kabelbolag på YouTube. Målet är ännu inte avgjort.

Källa: E24, BusinessWeek Online

....liksom FAST

Det norska sökmotorföretaget *FAST Search and Transfer* växer också. Man har nyligen annonserat att man köper *Converas RetrievalWare* för 23 miljoner dollar (ca 158 miljoner kr), för att därmed bättre komma in på den amerikanska myndighetsmarknaden.

FAST utsågs i mars till ett av de 100 viktigaste företagen inom Knowledge Management.

Källa: Information Today, KM World Magazine

Elsevier lanserar ny databas för omvårdnad

Elsevier lanserar databasen *Mosby's Nursing Index*, som indexerar mer än 2 700 tidskrifter inom omvårdnad och närliggande områden ("nursing and allied health").

Den nya databasen kommer därmed att bli en direkt konkurrent till CINAHL. Enligt *Mosby's* egna uppgifter kommer den nya databasen totalt sett att indexera ca 25 % fler tidskrifter än CINAHL. MNI kan antingen köpas som ett komplement till *Mosby's Nursing Consult* eller som en fristående databas.

Källa: KnowledgeSpeak, Mosby

BioMed Central utvidgar till kemi, matte och fysik

BioMed Central har nyligen lanserat *Chemistry Central*, en Open Access-plattform inom kemiområdet. Innehållet består bl.a. av den helt nya *Chemistry Central Journal*, en bred kemitidskrift uppdelad på 55 underavdelningar.

BioMed Central publicerar för närvarande ca 170 OA-tidskrifter inom medicin. Man har också annonserat att man kommer att starta *PhysMath Central*, en Open Access-plattform för fysik, matematik och datavetenskap.

För närvarande är sex svenska organisationer medlemmar i BioMed Central: *Karolinska Institutet*, universiteten i *Lund*, *Göteborg* och *Stockholm*, *Lantbruksuniversitetet* samt företaget *Biovitrum*. *Umeå universitet* och *KTH* har däremot valt att lämna sitt medlemskap.

Källa: KnowledgeSpeak, BioMed Central

LIBRIS tar in Open Access-tidskrifter

LIBRIS innehåller nu alla 2 425 fritt tillgängliga tidskriftsposter från *DOAJ* (Directory of Open Access Journals). Ett nytt sigel – FREE – har skapats för dessa tidskrifter. Vill man söka fram endast dessa titlar så skriver man alltså sökbegreppet "free" i fältet "bibliotek" (i det utökade sökformuläret). Katalogposterna har skapats maskinellt utifrån den information som finns i *Länksök (SFX)*.

I nästa steg kommer Libris att läsa in material från andra OA-plattformar, som *HighWire Free*, *BioMed Free* och *Digizeitschriften*. Sedan tar man sig an de licensbundna e-tidskrifterna.

Tanken är att uppdatering ska ske varje månad och att LIBRIS-bibliotek ska kunna hämta hem dessa poster till sina lokala system.

Källa: LIBRIS webbplats

The European Library får ny ordförande

Lynne Brindley, chef för British Library, har utsetts tills ny styrelseordförande för *The European Library*.

The European Library är en gemensam portal för samsökning i 150 miljoner poster i 23 europeiska nationalbibliotekskataloger samtidigt. Kungl. bibliotekets katalog *Regina* ingår inte i dagsläget, men kommer enligt uppgift att ingå i The European Library från och med oktober 2007.

Källa: Research Information, Kungl. biblioteket

Access fortsätter

Enligt regeringens vårbudget kommer det s.k. *Access-projektet* att fortsätta till och med år 2009 i stället för att avslutas i år, som det ursprungligen var sagt.

Access-pengar har kunnat användas för att skapa sysselsättning genom projekt med syfte att bevara och tillgängliggöra samlingar inom *ABM-området* (arkiv, bibliotek och museer).

Totalt satsas 100 miljoner kr under 2008 och 2009.

Källa: Regeringens webbplats
(Kulturdepartementet)

Wolters Kluwer säljer och Liber får nya ägare

Wolters Kluwer säljer sin utbildningsdivision (*Wolters Kluwer Education*), där det svenska bokförlaget *Liber* ingår, till riskkapitalisten *Bridgepoint Capital*. Köpesumman uppgår till 774 miljoner brittiska pund (ca 10,5 miljarder kronor).

Förlagskoncernen *Liber* vänder sig i första hand till utbildningssektorn (skola och näringsliv). I koncernen ingår bl.a. *Liber Hermods*, däremot inte längre *Norstedts Juridik*.

Källa: Yahoo Finance, Libers webbplats

Tillåtet publicera personalens namn på nätet

Datainspektionen (DI) har kommit fram till att *Stockholms stadsbibliotek* har rätt att lägga ut personalens namn, befattning, e-postadress och telefonnummer på sin webbplats.

Bibliotekets fackklubb hade protesterat och bett DI pröva om det var förenligt med *Personuppgiftslagen* (PUL), vilket man alltså tyckte att det var.

Datainspektionen har nyligen publicerat en *Checklista för säker e-förvaltning*, som är en vägledning för stat, kommun och landsting om vilka integritetsrisker som finns när alltmer arbete och handläggning sker elektroniskt.

Man har också nyligen kommit fram till att IP-nummer är att betrakta som personuppgifter.

Källa: Dagens Nyheter, Datainspektionens webbplats

Självskrivande nyheter

Det sägs att *Thomson Financial* är på väg att lansera en internationell nyhetstjänst, riktad åt finansmarknaden. Det är väl kanske inte så märkvärdigt; den typen av tjänster kommer och går hela tiden.

Det intressanta här är att journalister planeras bli ersatta av datorer som automatiskt skriver ihop artiklarna och notiserna utifrån insamlade pressreleaser och annat material.

Upp till 2/3 av tjänstens innehåll tror man ska kunna produceras på detta sätt.

Källa: Information Today

Tidskriftspriser 2000-2006

Enligt en nyligen publicerad studie från *LISU (Library and Information Statistics Unit vid Loughborough University)* råder stora variationer mellan olika förlag när det gäller prishöjningar på tidskrifter.

I studien, som täcker 8 000 tidskrifter mellan åren 2000-2006, har man fokuserat på biomedicin och samhällsvetenskaper. Några korta fakta ur studien:

- Högsta prishöjning (avser medianpris): 104 % (förlaget *Sage* inom biomedicin)
- Lägsta: 42 % (*Oxford Journals*, biomedicin)
- Högsta pris: *Elsevier*, där medianpriset per tidskrift var 859 brittiska pund (ca 11 650 kr)
- Högsta prishöjning av priset per sida: *Taylor & Francis*, som höjt medianpriset per sida med 75 %.
- Prishöjningarna sett över samtliga ämnesområden uppskattas till 39 % under dessa år, vilket jämförs med att konsumentprisindex i England

stigit med 16 % motsvarande period.

Källa: LISU, Research Information

NOSP namnändrar och utvidgas med baltiskt material

NOSP har nyligen ändrat namn och står nu för *Nordisk/baltisk samkatalog för periodika* (tidigare endast *Nordisk*).

NOSP-databasen innehåller numera även periodikaposter från Estland, Lettland och Litauen. Sedan tidigare finns poster från de fem nordiska samkatalogerna *Libris* (Sve), *DanBib* (Dan), *Linda* (Fin), *SamPer* (Nor) och *Gegnir* (Isl).

NOSP startade 1977 och drivs av Nationalbiblioteket i Norge. *NOSP on Web* innehåller bibliografiska uppgifter och beståndsuppgifter om ca 420 000 periodika från över 1 300 nordiska och baltiska bibliotek.

Källa: www.nb.no/nosp/, informationsportalen.dk

Mediejukeboxen för enkel mp3-utlåning

Att ljudböcker är på stark frammarsch är ingen nyhet. Även ljudböcker i mp3-format blir nu allt fler.

När det gäller bibliotek och mp3-böcker gjordes ett intressant försök vid *Skövde stadsbibliotek* för något år sedan, som tyvärr fick avbrytas.

Nu har företaget *FörlagEtt* lanserat den s.k. *Mediejukeboxen*, en slags digital utlåningsstation där man kan låna

ljudböcker (i mp3-form), språkkurser, filmer och annat digitalt material.

Utlåningen går till så att låntagaren laddar över boken till sin egen mp3-spelare eller mobiltelefon eller handdator. När lånetiden - 4 veckor - tar slut, blir filen obrukbar tack vare en inbyggd "time bomb".

Än så länge finns Mediejukeboxen vid ett trettiotal svenska folkbibliotek.

Källa: Svenska Dagbladet, Mediejukeboxens webbplats

Arbetslivsbiblioteket överfört till SUB

Överföringen av det nedlagda *Arbetslivsbiblioteket* till *Stockholms universitetsbibliotek* (SUB) håller nu på att slutföras. Alla böcker, tidskrifter och rapporter ingår från och med maj 2007 i SUB:s samlingar, men dubletter av tidskrifter gallras innan överflyttningen. Samlingarna är öppna för utlån från slutet av maj.

När det gäller databasen *Arblin*e, så är den sökbar via SUB:s databaslista. Men *Arblin*e är numera en avslutad databas, något nytt material kommer inte att läggas in efter den 31 mars 2007.

Källa: Stockholms UB:s webbplats

Wikipedia bortom all räddning?

Ja, åtminstone tycker en av grundarna, Larry Sanger det: *Wikipedia* är opålitlig och "broken beyond repair". Uttalandet fälldes i samband med att den brittiske Utbildningsministern rekommenderat skolelever att använda Wikipedia. Men det hör till saken att Sanger inte längre arbetar

med Wikipedia, utan i stället vill lansera *Citizendium* (The Citizen's Compendium).

Citizendium bygger på samma wiki-teknik som Wikipedia, men skillnaden är att innehållet ska granskas av experter och att man inte ska tillåta anonyma bidrag.

Wikipedia är en av nätets tio mest besökta webbplatser och innehåller nu mer än 6 miljoner artiklar. Man är så stor att det till och med börjar dyka upp elaka satirer: missa inte *Uncyclopedia* – The content-free encyclopedia!

Källa: The Times Online, Wikipedia, Citizendium, Uncyclopedia

Marknadsföring 2.0

Ungdomar läser som bekant inte seriös information på bibliotekens seriösa webbsidor. I stället hänger de på communities som *YouTube*, *MySpace*, och *Lunarstorm*.

Norrköpings stadsbibliotek ligger i IT-täten bland svenska bibliotek (fritt trådlöst nätverk, rss-flöden m.m.), och det är därmed inte så förvånande att de också finns på samtliga ovanstående platser. Bland annat lägger de ut videoboktips på YouTube och det visade sig omgående att man snabbt fick fler nedladdningar därifrån än från sin egen hemsida.

Källa: Länsbibliotek Östergötland, YouTube, Norrköpings stadsbiblioteks webbplats

Open Content Alliance når rekord i skanning

Det är inte bara Google och Microsoft som skannar våldsamma mängder av böcker och andra dokument. *Open Content Alliance* (OCA), som är *Brewster Kahles*

(mannen bakom *The Internet Archive*) stora digitaliseringsprojekt.

Under mars månad skannades 4,2 miljoner boksidor, nytt rekord för OCA. Man samarbetar med bibliotek, men till skillnad från ovan nämnda jättar så finns inte några restriktioner när det gäller bibliotekens rättigheter till det inskannade materialet.

En annan skillnad mot Google är att OCA inte skannar in upphovsrättsskyddat material.

Källa: Library Journal

Företagsbiblioteken i kartläggning

Mer än 65 % av amerikanska företagsbiblioteks förvärvsbudgetar används till inköp av elektronisk information. Det framgår av rapporten *Corporate Library Benchmarks, 2007 Edition*, som sammanställts av företaget *Research and Markets*.

Av rapporten framgår också att företagsbibliotekens budgetar i princip står still, att rutinarbetet minskar för personalen, liksom lokalytan.

De flesta bibliotek som ingår i undersökningen rapporterade att efterfrågan på tryckta böcker är oförändrad, och de flesta biblioteken fortsätter att köpa in böcker.

Rapporten "Corporate Library Benchmarks 2005" finns att köpa i ett par olika varianter, pris ca 1 500 - 2 100 kr.

Källa: KnowledgeSpeak, Research and Markets

Norska universitet signerar nytt avtal med Blackwell

Det väckte en hel del internationell uppmärksamhet när de fyra stora norska universiteten (*Oslo, Bergen, Tromsø och Trondheim*) vägrade förnya sitt e-tidskriftsavtal med förlaget *Blackwell Publishing*. Skälet var att man inte accepterade licensvillkor och prissättning för de ca 770 tidskrifter som ingår i Blackwell-paketet.

Nu har man dock kommit överens om ett nytt, treårigt, avtal. En av nyheterna är att universiteten får frihet att välja huruvida titlar som flyttas till Blackwell från andra förlag ska ingå i paketet eller inte.

Källa: Managing Information

Axiell växer i Finland

Den 1 april övertog *Axiell AB* det finska företaget *TietoEnator Libraries*. Det nya företaget *AXIELL Kirjastot* kommer att ha ca 200 finska bibliotekskunder, som använder något av biblioteksdatasystem *Libra* eller *Pallas Pro*.

Källa: Axiells webbplats

Nationell portal för brittiska e-dissar

EThOS är namnet på en ny portal för brittiska doktorsavhandlingar online.

Portalen kommer att finansieras via medlemsavgifter från universiteten, samt av *JISC* (Joint Information Systems Committee) and *CURL* (Consortium of Research Libraries). Äldre avhandlingar kommer att digitaliseras i den mån de

efterfrågas.

Tanken är att avhandlingarna ska vara fritt tillgängliga världen över.

Källa: Research Information

SFIS årsmöte den 18 juni

Boka redan i dag in *SFIS årsmöte 2007*, som äger rum i samband med den 13:e Nordiska IoD-konferensen.

Tid och plats: *måndagen den 18 juni 2007, kl. 16.30-17.00 i Aula Magna, Stockholms universitet.*

Källa: www.sfis.nu

13. Nord IoD-konferensen

The Human Side of IT är titeln på 13.NordIoD-konferensen, som äger rum i Stockholm den 18-19 juni. Konferensen arrangeras vart tredje år och roterar mellan de nordiska länderna. I år är det alltså Sveriges tur.

På konferensens webbplats återfinns all nödvändig information om konferensen: program (inklusive abstracts), anmälningsskema, hotellbokning och

annan praktisk information.

Notera att denna konferens ersätter SFIS höstkonferens 2007 – detta är alltså årets begivenhet!

Källa: <http://nordiod2007.sfis.nu/>

SFIS nya webb!

Du har väl inte missat att SFIS nu har en helt ny webbplats – www.sfis.nu !

Där kommer bl.a. tidigare nummer av *InfoBrief*, liksom tidskriften *InfoTrend*, att finnas tillgängliga. Ett halvår efter publiceringen blir de fritt tillgängliga för alla. Denna välkomna reform är en följd av att SFIS har undertecknat Berindeklarationen om Open Access.

InfoBrief är ett nyhetsbrev som ges ut av Svensk förening för informationsspecialister (SFIS).

InfoBrief distribueras elektroniskt till medlemmarna i SFIS.

Redaktör: Jakob Harnesk
E-post: jakob.harnesk@comhem.se

www.sfis.nu

